

Nr 74.

Ankom till Riksdagens kansli den 4 april 1911 kl. 5 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande af två lägenheter från förra sergeantsbostället Malmberga nr 1 jämte Lilla Eskedalen nr 2, ett torp i Södermanlands län.

(1:a Afd.)

I en till Riksdagen den 17 sistlidna februari aflåten, till jordbruksutskottets förberedande behandling hänvisad proposition, nr 112, har Kungl. Maj:t under återopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för samma dag föreslagit Riksdagen medgifva, att två till förra sergeantsbostället $\frac{1}{4}$ mantal Malmberga nr 1 jämte Lilla Eskedalen nr 2, ett torp, i Västermo socken af Södermanlands län hörande, med litt. B och litt. C betecknade lägenheter må, sistnämnda lägenhet med nu därå befintliga hus, enligt kungl. kungörelsen den 31 december 1909 angående förändrade grunder för åtgärder i syfte att åt mindre bemedlade och obemedlade bereda tillfälle att förvärfva egnahems-lägenheter från vissa kronoegendomar och med iakttagande af de i kungl. brefvet till domänstyrelsen samma dag i fråga om tillämpningen af berörda grunder meddelade närmare bestämmelser, hvar för sig med i statsrådsprotokollet angifven areal, från ifrågavarande egendom upplåtas.

Departementschefen har till berörda statsrådsprotokoll i detta ärende anfört följande:

»Vid en den 16 juni 1909 hållen uppskattningsförrättning för förnyad utarrendering från den 14 mars 1912 af förra sergeantsbostället $\frac{1}{4}$ mantal Malmberga nr 1 jämte lilla Eskedalen nr 2, ett torp, i Västermo socken af Södermanlands län, hvilken egendom lämnar mer än 600 kronor i

årligt arrende, hafva uppskattningsmännen väckt förslag om afsöndring och försäljning af vissa områden från egendomen.

Med anledning häraf har domänstyrelsen i underdånig skrifvelse den 30 december 1910 underställt ärendet Eders Kungl. Maj:ts nådiga pröfning och därvid öfverlämnat instrument öfver berörda förrättning och öfriga ärendet tillhörande handlingar, däribland en af förste landtmätaren Herl. Rob. Linder år 1908 upprättad karta öfver egendomen jämte två ägobeskrifningar.

Af handlingarna i ärendet inhämtas, bland annat, följande.

Ifrågavarande egendom, som är belägen 1,8 nymil från Kungsörs järnvägsstation och 3 nymil från Eskilstuna, innehåller en sammanlagd areal af 140 hektar 75,9 ar.

Å egendomen finnes en lägenhet, benämnd Vallstedtstorp eller Torshällatorp, som innehafves af arbetaren Gustaf Gustafsson och hvars åbyggnader, bestående af stuga, bod, loge och ladugård, tillhöra denne.

Uppskattningsmännen hafva föreslagit, att nämnda lägenhet, som är belägen nära allmän väg cirka 1,6 nymil från Kungsör, måtte med det område, som å förberörda karta betecknats med B och omfattar ägofigurerna nr 125—131, 132 a, 132 b, 133—139 samt del af 124 med en sammanlagd areal af 2 hektar 44,5 ar, däraf 15,2 ar tomt, 78,1 ar åker, 1 hektar 44,5 ar betesmark och 6,7 ar impediment, afsöndras och försäljas till innehafvaren, samt saluvärderat lägenheten till 800 kronor, hvaraf 350 kronor 47 öre för växande skog.

Vidare hafva uppskattningsmännen tillstyrkt försäljning af det område, som å kartan betecknats med litt. C, omfattande ägofigurerna nr 210—290 samt delar af nr 200, 208 och 209 med en sammanlagd areal af 39 hektar 90,8 ar, däraf 3,5 ar tomt, 12 hektar 59,6 ar åker, 26 hektar 91,9 ar skogs- och betesmark samt 35,8 ar impediment. Såsom skäl härför har anförts att åkern härstädes vore aflägsset belägen från gården, hvilket gjorde, att skötseln af nämnda jord mången gång måste eftersättas. Det syntes därför bäst att genom försäljning göra själfständigt jordbruk af densamma. Här befintligt boningshus tillhörde visserligen egendomens arrendator, men då det vore af ringa värde och det syntes alldeles olämpligt, att arrendatorn finge köpa jorden och fortfarande begagna den såsom sidobruk, hvarvid antingen köpjorden eller arrendet komme att försummas, vore det att föredraga, att kronan inköpte boningshuset samt öfriga härstädes befintliga öfverloppshus, bestående af ladugård och lada jämväl tillhöriga arrendatorn, för af uppskattningsmännen föreslaget pris af 600 kronor att erläggas genom afdrag å arrendet.

Ifrågavarande område, som är beläget vid allmän väg cirka 1,5 nymil från Kungsör och hvarå, förutom förenämnda hus, finnes en kronan tillhörig lada, har saluvärderats till 14,000 kronor. Däri ingående värde å växande skog uppgår till 8,041 kronor 62 öre.

De till försäljning föreslagna områdena hafva arrendevärderats litt. B till 30 kronor och litt. C till 170 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande har låtit meddela Gustafsson föreläggande att afgifva förklaring, huruvida han önskade för en köpeskilling, motsvarande åsatta saluvärdet, förvärfva äganderätt till lägenheten Vallstedtstorp, hvarefter Gustafsson inom förelagd tid inkommit med sådan förklaring åtföljd af behörig borgen för köpeskillings likviderande och har Gustafsson tillkännagifvit, att han vore villig att betala köpeskillingen kontant vid tillträdet.

För egen del har Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande upplyst, att, på sätt inhämtades af infordradt yttrande af förste landtmätaren G. Indebetou, ägora till ofvanomförmälda torpet Lilla Eskedalen nr 2 vid laga skifte tilldelats ifrågavarande kronohemman Malmberga nr 1 och numera vore med dess ägor sammanblandade, i följd hvaraf de ägor, hvarom nu vore fråga, utgjordes icke allenast af Malmberga nr 1 utan äfven af torpet Lilla Eskedalen nr 2. Beträffande förslaget att kronan skulle inlösa öfverloppshusen å lägenheten litt. C för 600 kronor, har Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, då arrendatorn icke, såvidt vore upplyst, uttalat någon önskan om att sälja byggnaderna, ansett det vara lämpligare att vid försäljningen af lägenheten göra det förbehåll, att, om arrendatorn ville sälja husen, desamma skulle af köparen vid lägenhetens tillträdande lösas med 600 kronor. Mot uppskattningsmännens yttrande och förslag i öfrigt har Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande icke haft något att erinra.

Öfverjägmästaren i Östra distriktet, hvars yttrande infordrats i fråga om förslaget att försälja det med litt. C betecknade området, har funnit detsamma lämpligt men likväl ansett, att uppskattningsmännen för att vinna en vacker figur på afsöndringen tilldelat densamma allt för mycket skogsmark och växande skog.

Domänstyrelsen har, då det särskildt i Södermanlands län visat sig vida svårare att försälja obebyggda lägenheter än sådana försedda med åbyggnader om än i svagt skick, ansett det väckta förslaget om kronans öfvertagande af husen å litt. C böra om möjligt genomföras. Sedan egendomens arrendator, tillspord angående förslaget, förklarat sig icke kunna antaga lägre köpeskilling för byggnaderna än 800 kronor och efter det domänintendenten i länet med anledning häraf föreslagit en

höjning af det förut af uppskattningsmännen tillstyrkta priset till 700 kronor, har styrelsen träffat aftal med arrendatorn om byggnadernas afstående till kronan för sistnämnda köpeskilling.

Domänstyrelsen har i öfrigt biträdt uppskattningsmännens förslag, därvid styrelsen, med anledning af hvad öfverjägmästaren invändt beträffande området litt. C, under åberopande af hvad styrelsen häröfvan anfört i fråga om obebyggda lägenheters upplåtande, särskildt framhållit, att, om uppskattningsmännens förslag i afseende å nämnda område antoges oförändradt, så vunnes, förutom fördelen af en regelbunden ägofigur, jämväl att till fastighetens bättre bebyggande kunde inom dess gränser erhållas tillräckligt och lämpligt virke utan att därigenom inkräktades på årliga behovet, en förmån, som gifvetvis komme att underlätta områdets försäljning och åstadkommande därå af ett själfständigt småbruk.

Emot det af domänstyrelsen sålunda förordade förslaget till lägenhetsupplåtelser från egendomen synes mig någon befogad anmärkning icke kunna framställas. Då emellertid ofvan omförmälda byggnader å området litt. C äro afsedda att ingå i försäljningen, lär saluvärdet å detta område böra höjas med det aftalade priset för byggnaderna, 700 kronor, eller således till 14,700 kronor.»

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts ifrågasvarande framställning, hemställer

att Riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förvarande proposition.

Stockholm den 4 april 1911.

På jordbruksutskottets vägnar:

THEODOR ODELBERG.